

סדר ט"ו בשבט "שורשים וכנפיים"

שנת שמיטה

"כשאהיה גדול אני רוצה להיות אדם עם שורשים וכנפיים"

אמנון שמוש

- לשימוש פנימי בלבד -

תוכן עניינים

<u>3</u>		<u>דברי פתיחה</u>
<u>4</u>		<u>ראש השנה לאילן במסורת הדורות</u>
<u>5</u>		<u>שלושת העולמות</u>
<u>6</u>		<u>סדר ט"ו בשבט</u>
<u>9</u>		<u>שער ראשון - שורשי חיים</u>
<u>14</u>		<u>שער שני - שורשי הבריאה</u>
<u>19</u>		<u>שער שלישי - שורשי מולדת</u>
<u>26</u>		<u>שער רביעי - שורשים וכנפיים</u>

דברי פתיחה

מורות ומורים, נשות ואנשי חינוך, תלמידות ותלמידים יקרים,

ט"ו בשבט, המועד שהפך בראשית ימיה של הציונות לחג הנטיעות, הוא יום חגיגי, מרכזי ומשמעותי בקרן קימת לישראל, ויום של שמחה לאוהבי הארץ ונופיה. השנה חלה שנת שמיטה, ולכן לא יתקיימו הנטיעות המסורתיות, אולם דווקא בשנה שכזו, עת האדם מצווה לעזוב ולשמוט את אחיזתו בנכסיו הגשמיים, לשבות מעיבוד הקרקע ולתת לה מנוחה, אנו זוכים בהזדמנות להביט בטבע שסביבנו, להוקיר ולהעריך אותו ולהבין את מקומנו בתוכו.

בין יתר טעמיה החברתיים והרוחניים, עוסקת מצוות השמיטה ביחס שבין האדם לאדמה. הציווי להקפיד על מנוחת האדמה, לשמור עליה ולהפקיר לעניים ולחיית השדה את התוצרת שלא נוצלה על ידי בעל הקרקע, מתייחס גם למתן אפשרות לשיקום המערכת האקולוגית, לשיפור מצבה ולטיוב האדמה, ובראש ובראשונה עוסק ביחס הכבוד של האדם כלפי האדמה המקיימת אותו. חג האילנות הוא יום מיוחד. תכניו ומשמעויותיו השתנו במהלך הדורות, אך נדמה כי אין מדובר בשינוי אלא בהוספה, בפרשנות מתחדשת ליום עתיק, המסמל את הקשר בין העם לארצו ובין האדם לטבע שסביבו.

בתחילה היה החג מועד מעשי, חג חקלאי שנספרו וחושבו בו תרומות ומעשרות. לאחר שגלה העם מארצו הפך ט"ו בשבט ליום של געגוע וכמיהה לנופים, לצבעים ולטעמים של הארץ, יום שמסמל את החיבור השורשי לארץ דרך צמחיה ופירותיה. כששבו לארץ מהגולה הבינו החלוצים שיש להפוך את הגעגוע למעשה ולהפוך את ט"ו בשבט לחג הנטיעות - הם הבינו שרק נטיעת עצים באדמה תוביל לחיזוק השורשים שמחברים בין העם לאדמתו. בשנים האחרונות, כשהגעגוע כמעט נשכח ואנו נטועים היטב בארץ, קיבל החג משמעות נוספת, והפך לתזכורת למחויבות כלפי העצים וליום של שמירה על הטבע ועל הסביבה.

אנו חוגגים את חג האילנות בזמן שרוב העצים עירומים ולא חגיגיים כלל, ומתוך כך אנו נדרשים להרים מבט מעבר לנגלה, לזכור ולהאמין כי בתוך תוכם של האילנות מתחילה שוב צמיחה פנימית ונסתרת שתוביל בקרוב לבלוב יפהפה. ט"ו בשבט מלמד אותנו לחגוג לא רק את התכלית, אלא גם את הפוטנציאל העתידי ואת הדרך, לא רק את המעשים אלא גם את הכוונות.

**אנו מאחלים לכולכם ט"ו בשבט שמח, מלא בפעילות חינוכית פורייה ומרגשת.
צוות החטיבה לחינוך ולקהילה**

ראש השנה לאילן במסורת הדורות

ט"ו בשבט, כפי שהופיע לראשונה במשנה ובתלמוד בשם "ראש השנה לאילן", הינו אחד מארבעה תאריכים הקובעים מתי מתחילה השנה לעניינים שונים:

"אַרְבַּעָה רָאשֵׁי שָׁנִים הֵם. בְּאֶחָד בְּנִסָּן רֹאשׁ הַשָּׁנָה לַמְּלָכִים וּלְרֹגְלִים.
בְּאֶחָד בְּאֵלוּל רֹאשׁ הַשָּׁנָה לַמַּעֲשֵׂר בְּהֶמָּה. רִבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמְרִים, בְּאֶחָד בְּתִשְׁרִי.
בְּאֶחָד בְּתִשְׁרִי רֹאשׁ הַשָּׁנָה לַשָּׁנִים וְלַשְׁמַטִּין וְלַיּוֹבְלוֹת, לְנִטְיָעָה וְלִירְקוֹת. בְּאֶחָד בְּשֶׁבֶט, רֹאשׁ
הַשָּׁנָה לְאֵילָן, כְּדַבְּרֵי בֵּית שַׁמַּאי. בֵּית הַלֵּל אוֹמְרִים, בְּחֻמְשָׁה עָשָׂר בּו." (מסכת ראש השנה א, א).

יום זה הוא תחילת השנה לפירות האילן; היום הקובע את סיומה של השנה החקלאית החולפת ואת תחילתה של השנה החדשה. לפיכך, פירות שהתחילו להבשיל לפני ט"ו בשבט - נחשבים לפירות של השנה שעברה ואילו פירות שהתחילו להבשיל אחרי ט"ו בשבט - נחשבים לפירות של השנה החדשה.

ט"ו בשבט היה במקורו תאריך בעל חשיבות כלכלית. הוא היווה את הבסיס לחישוב היבול השנתי של הפירות לצורך הפרשת מעשר (על פי חוקי המקרא חייב כל חקלאי להפריש עשירית מתנובתו החקלאית לטובת הכהנים, הלוויים, העניים והנזקקים).

בשנות הגלות הארוכות נשתמר ט"ו בשבט כיום של ביטוי הגעגועים לארץ ישראל ולפירותיה. מהפך אמיתי עבר על החג בסביבות המאה השש עשרה - אז הנהיגו המקובלים בצפת את סדר ט"ו בשבט, שבמהלכו מברכים על שלושים מיני פירות ועוברים לאכילתם בכדי להשפיע חסד על פירות ארצנו ועל הפירות הרוחניים בעולמות העליונים.

עם שיבת העם היהודי לארצו ותחילת המפעל הציוני, שוב שינה ט"ו בשבט את אופיו ו"ירד אל הקרקע". העם המבקש להתחדש בארצו העניק לט"ו בשבט משמעות מעשית - מועד שבו יוצאים כל ילדי ישראל, ביחד עם קרן קימת לישראל ונוטעים עצים בארצם, ובכך מכים הם עצמם שורש באדמה הקדושה ומסייעים בבנייתה ובהפרחת שממותיה. בשנים האחרונות, הפך ט"ו בשבט לחג של הטבע, הקיימות והסביבה בישראל.

שלושת העולמות

סדר ט"ו בשבט כולל מספר רבדים שונים של סמליות

ל	ג	ד
שלושה עולמות	שלושה עולמות	ארבע עונות וכוסות
 אמנם בסדר שלנו אוכלים פחות סוגי פירות, אך לפי המנהג המסורתי שמופיע בספר "עץ החיים" של המקובל רבי חיים ויטאל, מומלץ על אכילת שלושים מיני פירות - עשרה מכל מין, כדי לסמל את שלושת העולמות. יש גם סדר קבוע לאכילת הפירות ונהוג להקדים ולאכול מפירות שבעת המינים לפני כל פרי אחר.	שלושה עולמות מיוצגים על ידי הפירות השונים המופיעים בסדר.	ארבע כוסות היין בסדר מסמלות את עונות השנה ואת השפעתן על עולם הצומח ועל העצים.
	עולם הבריאה - פירות הנאכלים בשלמותם, כולל הקליפה, כמו תאנים, תותים, ענבים.	יין לבן מסמל את הסתיו.
	עולם היצירה - פירות שקליפתם ועטיפתם נאכלת והגלעין נזרע, כמו זיתים, תמרים, משמשים, שזיפים	
		יין לבן עם מעט אדום מסמל את החורף.
	עולם העשייה - פירות שתוכם נאכל וקליפתם נזרקת, כמו רימונים, שקדים ואגוזים, תפוזים ופירות הדר.	יין חצי לבן וחצי אדום מסמל את האביב.
		יין אדום מסמל את הקיץ.

סדר ט"ו בשבט

מנוחה:

סדר ט"ו בשבט שאנחנו עורכים היום מתקיים בסימן "שורשים וכנפיים". שורשים עמוקים ויציבים, הנטועים באדמת ארצנו, שורשים המזינים את העץ כולו וניזונים מהאדמה - משאב כה משמעותי לקיומנו, שחשוב לשמור ולשמר מתוך כבוד. שמירה על האדמה והסביבה תאפשר לנו גם להצמיח כנפיים, להגביה עוף, להרחיב את המבט, לראות את הסביבה במלאותה הכוללת את הטבע הסובב אותנו, החי, הצומח, הנוף... וגם את הסביבה החברתית הבנויה מהמארג האנושי הסובב אותנו בתקווה לעתיד טוב יותר לדורות הבאים.

השנה - תשפ"ב חלה שנת שמיטה, בה מְצֻחָה האדם לשבות מעיבוד הקרקע ולתת לה מנוחה. בו בזמן הוא מְצֻחָה להנות מפרייה הטבעי ולפתוח את השדות לאדם ולחיה. לשמור על האדמה המזינה, לשמוט את אחיזתו בנכסיו הגשמיים, להצמיח ולחזק את הכנפיים.

סדר ט"ו בשבט כסדר פסח, נערך סביב ארבע כוסות - ארבעה שערים של משמעות. בסדר זה בחרנו להקדיש כל כוס, כל שער, לרעיון אחר של זיקה ואהבה לשורשים שלנו והתרגשות וציפייה לבאות תוך התייחסות למשמעות הערכית של שנת השמיטה.

נצא למסע משותף של התבוננות ביופייה של הארץ, מסע של הכרת הטוב אל מול כל השפע שהטבע מזמן לנו, מסע של מחויבות עמוקה לשמירה על הקיים לצד קריאה להתחדשות מתמדת, אחריות על הטבע, על הארץ, החברה בה אנו חיים ועל עתיד הדורות הבאים. אנו מזמינים אתכם להשתתף, לברך על הביחד וההזדמנות לחגוג כאן בשלום ובנחת.

קריאה:

יהי רצון, שבעבור עריכת סדר זה, בזכותן של ארבע כוסות ובסגולתם של פירות ארץ-ישראל, נזכה להגשמת כל ערכינו.
שכל אישה ואיש, שכל עץ ואילן,
ייתנו את פריים המיוחד להם, בקהילה ובטבע
לאהבה ולהנאה מאילנות ארץ ישראל.
שתתחדש עלינו שנת אילן טובה
ושופעת ברכה עד בלי די.
אמן.

יעקב מעוז, מתוך: סדר ט"ו בשבט של חגרת המתנ"סים

יש לי חג

מילים ולחן: נעמי שמר

כשתאלם תרועת הפסטיבלים
ילבלבו שירי אהבתי
אני יכול לשמוח איך שבא לי
וזהו זה החג האמיתי

יש לי יום יום חג
יש לי חג יום יום
יש לי יום יום חג
הללויה

התינוקות פתאום יודעים ללכת
ובני השש יודעים פתאום לקרוא
והאופה אופה לי את הלחם
וזהו זה החג בהדרו

יש לי יום יום חג...

הנה היום חלף הלך הגשם
ובמרום חמה גדולה תלויה
אל החלון חמדת נפשי ניגשת
וזהו כל החג - הללויה

יש לי יום יום חג...

הללויה בגלל דברים כאלה
הללויה אני עדיין שר
הללויה יום יום ואיזה פלא
הללויה לחג שלא נגמר

יש לי יום יום חג...

הנה מה טוב

מילים: מתוך תהילים
לחן: עממי

הנה מה טוב ומה נעים
שבת אחים גם יחד
הנה מה טוב ומה נעים
שבת אחים גם יחד.

הנה מה טוב
שבת אחים גם יחד
הנה מה טוב
שבת אחים גם יחד.

הרחבה

במרכז הסדר נהוג לשתות ארבע כוסות יין. הכוס הראשונה כולה יין לבן, הכוס השנייה רובה לבן ומיעוטה אדום, הכוס השלישית רובה אדום ומיעוטה לבן והכוס האחרונה כולה יין אדום. לארבע הכוסות של הסדר משמעויות וטעמים שונים:

טעם אחד הוא עונות השנה - מן הלבן המסמל את ענני החורף ואת שלגיו, אל הוורוד המסמל את הניצנים מבשרי האביב, דרך האדום המסמל את הקיץ וכלה באדמדם המסמל את הסתיו.

על פי המקובלים, הלבן מסמל את הצד הרוחני ביותר ואילו האדום הוא הצד החומרי, הקשה מכולם ומחייב תיקון. רעיון נוסף הוא כי ארבע הכוסות מסמלות את ארבע התקופות בתולדות ישראל שניתן להן ביטוי בגלגולי החג: תקופת המשנה והתלמוד, ימי הגלות, ראשית הציונות וימינו אנו.

שער ראשון

שורשי חיים

מוזגים כוס ראשונה: יין לבן

נרים כוס יין לבן, המסמל את הסתיו ואת הפריחה הלבנה של החצבים.

מנחה:

ט"ו בשבט מזמין אותנו להתבונן בפליאה בטבע ודרכו גם להתבונן על עצמנו. השורשים של הצמח ממלאים תפקיד חשוב הכולל עגינה בקרקע ויניקה של מזון. ואנו? מה מחבר אותנו למקום? מהיכן אנו יונקים את הכוחות לצמיחה שלנו? את השער הראשון נקדיש לשורשים של הצמחים ולשורשנו שלנו. נאחל לנו להיות נטועים ולא תקועים, מחוברים למקום, לסביבה ולקהילה בה אנו חיים. הננו מוכנים ומזומנים לקיים מצוות כוס יין ראשונה מארבע כוסות סדר ט"ו בשבט. כולם:

ברוך אתה ה' אלוהינו מלך העולם בורא פרי הגפן.
אמן.

ברכה על החיטה מתוך שבעת המינים

נוטלים מן המאפה המייצג את החיטה שהיא הראשונה משבעת המינים ומברכים:
ברוך אתה ה' אלוהינו מלך העולם בורא מיני מזונות.

קריאה

תקומתו של העץ איננה מושרשת בענפים ובעלים ובפירות המפוארים - אלא בשורשיו, שהם מחוזקים במקום אשר הרוחות והסערות לא תגענה שמה. הם מתחזקים על מקור מים חיים של התחדשות. העץ איננו דואג בזמן שהסערות תופסות אותו, מנענעות אותו כופפות אותו, - הוא לא נע ולא זע ממקומו, וכל זמן שהוא לא נעקר ממקומו, היה תהיה לו תקומה! ועל כן נמצא שהאילן לא הפסיד כלום, ואדרבא - החליף כוח במאבק. כן הוא האדם. כל זמן שהוא נצמד לשרשיו הרוחניים - שום רוח לא תעקור אותו ממקומו. ונהפוך הוא, הסערות תעוררנה את כח ההתחדשות.

הרב שמשון רפאל הירש, במעגלי שנה, ט"ו בשבט בני ברק, תשכ"ו.

מנחה:

כשאדם מחובר לשורשיו, באשר הם, הוא יציב ונוכח יציבותו מתאפשר מפגש בין שונים, מפגש שנחוזה לא כסערה, אלא כהזדמנות.

קריאה:

והיה כמובן המורה לעברית. הוא נתן לנו לכתוב חיבור "מה אני רוצה להיות שאהיה גדול". אני ישבתי וחשבתי והתעצבנתי. לא ידעתי מה לכתוב. אחר-כך כתבתי וכתבתי כאילו אחז אותי בולמוס. אני רוצה להיות גם עם שורשים, גם עם כנפיים, כתבתי. למה חייב אדם לוותר על השורשים, אם ליבו חפץ בכנפיים? (כתבתי שלושה סימני שאלה, אחר כך מחקתי שניים). השורשים מפסידים כל כך הרבה, כשהם תקועים באדמה ואינם יכולים לרחף ולראות את נופו האדיר של העץ שהם חלק ממנו ואת היער הגדול שהעץ כולו הוא חלק ממנו. והציפורים שעל העץ, שזכו ויש להן כנפיים, חסרות הן את האחיזה בקרקע. קניהן תלויים בחסדיה של רוח סערה ובחוסנו של העץ, שבסתר ענפיו הן חסות. על כן, סיימתי, כשאהיה גדול אני רוצה להיות אדם עם שורשים וכנפיים.

אמנון שמוש, שורשים וכנפיים.

קריאה:

"מי מאתנו לא שואף להידמות לעץ הרענן והשורשי, שיכול לרוחות החזקות כי הוא יודע היטב מיהו וכי הוא נטוע באדמתו? טו בשבט והיחס היהודי לעצים מזמינים אותנו להרהר בשורשים שלנו: בעולם שהופך לכפר גלובאלי, נוכל לעצור לרגע ולהביט על האדמה והשורשים בהם אנו נטועים - מהם השורשים שלנו? מהי התרבות המייחדת אותנו? כיצד אנו שומרים עליה מפני רוחות הגלובליזציה העזות?

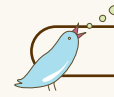
איזה נוף ואיזו סביבה הם חלק מזהותנו - אלו מקומות מעוררים בנו זיכרונות, לאלו מקומות נבקש להביא את צאצאינו כשהם יכתבו את עבודת השורשים שלהם? לאיזו קהילה אנו משתייכים ואלו קשרים אנושיים אנו יוצרים בינינו לבין בני אדם בסביבתנו?"

מיכל ברגמן, טו בשבט שורשים ודאגה לאומית, לקוח מאתר טבע עברי.

הצעה לסדר

בזוגות/סביב השולחן/נציגים שישתפו

אנו מזמינים אתכם לספר ולשתף מה הם השורשים שלכם, היכן הם נטועים? מה הם מקורות היניקה מהם אתם שואבים?

ניגונים

מילים: פניה ברגשטיין
לחן: דוד זהבי

שְׁתַּלְתֶּם נְגוּנִים בִּי, אָמִי וְאָבִי,
נְגוּנִים מְזֻמָּרִים שְׂכֻחִים.
נִרְעִינִים; נִרְעִינִים נִשְׁאָם לִבִּי
–

עֲתָה הֵם עוֹלִים וְצוֹמְחִים.

עֲתָה הֵם שׁוֹלְחִים פֹּארוֹת
בְּדָמִי,

שְׂרָשֵׁיהֶם בְּעוֹרְקֵי שְׁלֹכִים,
נְגוּנִיךָ, אָבִי, וְשִׁירְךָ אָמִי,
בְּדַפְקֵי נְעוּרִים וְשָׁבִים.

הִנֵּה אֶאֱזִין שִׁיר עֲרָשִׁי הַרְחֹק
הַבֵּיעַ פִּי אִם אֶלִּי בָּת.
הִנֵּה לִי תִזְהַרְנָה בְּדָמַע וְשׁוֹחֹק
"אִיכָה" וְזִמְרוֹת שֶׁל שַׁבָּת.

כָּל הֶנָּה יִתֵּם וְכָל צָלִיל יֶאֱלָם
בִּי קוֹלְכֶם הַרְחֹק כִּי יֵהוּם.
עֵינֵי אֶעֱצֵם וְהִרִנִּי אֶתְכֶם
מֵעַל לַחֲשֻׁכַת הַתְּהוֹם.

רואים רחוק רואים שקוף

מילים: יענקל'ה רוטבליט
לחן: שמוליק קראוס

צר היה כל כך
הייתי אז מוכרח
לפרוש כנפיים ולעוף
אל מקום שבו
אולי כמו הר נבו
רואים רחוק רואים שקוף.

בן אדם כעץ שתול על מים
שורש מבקש
בן אדם כסנה מול השמיים
בו בוערת אש.

אז דרכי אבדה
חיי היו חידה
צמא כמו הלך במדבר
אל מילת אמת
שכוח בה לתת
לשאת פנים אל המחר.

בן אדם...

בערה בי אש
יצאתי לבקש
ימים סערת כסופה
שבתי אל ביתי
למצוא שאת איתי
עד בוא הדרך אל סופה.

בן אדם...

הרחבה

קרן קימת לישראל פועלת לחיזוק ועיבוי השורשים הרוחניים והחיבור למסורת ולמקורות. ראייה לכך ניתן למצוא בדבריו של שר-שלום ג'רבי, מנהל חטיבת החינוך, קק"ל: "חטיבת החינוך שמה לה למטרה לחנך לאהבת ישראל ואהבת הארץ ולחבר את קהל המחנכים והמתחנכים לזהות היהודית, להיסטוריה, למורשת, ליער, לטבע ולסביבה ולערכים של השמירה על כל אלה בדרכים חווייתיות, מעשירות ומהנות. במסגרת זו מפעילה קק"ל תוכניות חינוכיות ייחודיות, בארץ ובתפוצות, במסגרות החינוך השונות של החינוך הבלתי פורמלי, קרי תנועות הנוער, ארגוני הנוער, מתנ"סים, שנת שירות וכדומה, ובקרבת החינוך הפורמלי בבתי הספר".

ניתן להתרשם מעושרם של חומרי ההדרכה בסריקה של הברקוד:

A decorative arch of stylized green leaves and small orange flowers frames the top of the text.

שער שני

שורשי הבריא

The bottom half of the image features a decorative floral arch mirroring the one at the top, and a background of stylized green pine trees.

נרים כוס יין ורדרד, המסמל את הפריחה החורפית של הרקפות.

מנחה:

בשער זה נברך על החורף וגשמי המצמיחים את האילנות, נטעם מפירות עולם הבריאה כמשל לבריאת הטבע והאדם בתוכו. נעסוק בחיבור שלנו כבני האדם אל הטבע, חיבור כשותפים ולא כאדונים. הננו מוכנים ומזומנים לקיים מצוות כוס יין שנייה מארבע כוסות סדר ט"ו בשבט.

כולם:

ברוך אתה ה' אלוקינו מלך העולם בורא פרי הגפן.
אמן.

ברכה על פירות עולם הבריאה

פירות הנאכלים בשלמותם, כולל הקליפה, כמו תאנים, תותים, ענבים.
נוטלים תאנה המייצגת את פירות עולם הבריאה והעורך קורא:

למה נמשלה תורה לתאנה?
"אלא כל הפירות יש בהם פסולת:
תמרים יש בהם גרעינים,
ענבים-יש בהם חרצנים,
רימונים יש בהם קליפין
אבל תאנה כולה יפה לאכול"
ילקוט שמעוני יהושע א'

כולם:

ברוך אתה ה' אלוקינו מלך העולם
בורא פרי העץ.
אמן.

קריאה:

"ויקח ה' אלוקים את האדם ויניחם בגן עדן לעבדה ולשמרה" (בראשית ב', 15).
"בשעה שברא הקדוש ברוך הוא את האדם הראשון, נטלו והחזירו על כל אילני גן עדן, ואמר לו: ראה מעשי כמה נאים ומשובחין הן, וכל מה שבראתי בשבילך בראתי. תן דעתך שלא תקלקל ותחריב את עולמי, שאם תקלקל אין מי שיתקן אחריך" (מדרש קהלת רבה, פרשה ז, א)

קריאה:

הידיעה שכדור הארץ אינו שייך לנו, שאנחנו דיירים זמניים בו, יורשיהם של אלו שבאו לפנינו ושומריהם של אלו שתורם יבוא אחרינו, מנווטת אותנו הרחק מדחף ההרסנות...האדם הראשון מוצב בגן עדן "לעובדה ולשומרה". שני הפעלים הללו רבי משמעות. "לעובדה" כלומר לשרת אותה. האדם הוא אדון הטבע אבל גם משרתו. ואילו הפועל "שמר" משמש בהמשך התורה, בפרשת משפטים, לתאר את אחריותו של מי שמפקידים בהשגחתו רכוש שאינו שייך לו. עליו להקפיד על ערנות ומוטלת עליו האחריות לנזקים שאירעו בשל רשלנותו. צמד המילים "לעובדה ולשומרה" הוא אולי ההגדרה הקולעת ביותר לאחריותו של האדם כלפי הטבע לפי תפיסתה של התורה. אנחנו איננו הבעלים של הטבע "לה' הארץ ומלואה" אנחנו רק נאמניו - בשמו של אלוהים שיצר אותו ושהוא בעליו, ולמען דורות העתיד.

הרב יונתן יעקב זקס

קריאה:

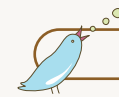
כי האדם באשר הוא אדם, צריך להיות תמיד בתוך הטבע; כי הטבע הוא לאדם המרגיש והמכיר ממש מה שהמים הם לדג. כי לא רק להשתקפות בבואתו של הטבע בתוך נפשו זקוק האדם. זקוק הוא לספירה של הטבע, ללחיצה המקפת והמאחדת, שהטבע, שההווה אין-הסופית לוחצת על כל נקודה מנקודות גופו ונפשו ומכריחה אותו לחיות, להיות אדם ולהיות פרט בפני עצמו; זקוק הוא לקשר בלתי האמצעי והתמידי שבינו ובין הטבע אין-הסופי, ליניקה הנעלמה, שכל אחד מאטומי גופו ונפשו יונק מן הטבע האין-סופי ושכולו יונק מן האין-סוף; זקוק הוא לא רק להכרה ולהרגשה, זקוק הוא לחיי עולם.

אהרן דוד גורדון, האדם והטבע, מתוך: פרויקט בן יהודה.

הצעה לסדר

בזוגות/סביב השולחן/נציגים שישתפו

ישנם רגעים בהם אדם רואה בטבע את הבלתי נתפס, רגעים אלה, קטנים כגדולים מעוררים השתאות ופליאה. רגעים אלו מולידים את הרגש שמוביל לרצון לשמור על הבריאה. שתפו ברגע של פליאה או השתאות מנפלאותיהם של הטבע והבריאה.

שירת העשבים

מילים: נעמי שמר ורבי נחמן מברסלב
לחן: נעמי שמר

דע לך
שכל רועה ורועה
יש לו ניגון מיוחד
משלו
דע לך
שכל עשב ועשב
יש לו שירה מיוחדת
משלו
ומשירת העשבים
נעשה ניגון
של רועה

כמה יפה
כמה יפה ונאה
כששומעים השירה
שלהם
טוב מאוד
להתפלל ביניהם
ובשמחה לעבוד
את השם
ומשירת העשבים
מתמלא הלב
ומשתוקק

וכשהלב
מן השירה מתמלא
ומשתוקק
אל ארץ ישראל
אור גדול
אזי נמשך והולך
מקדושתה של הארץ
עליו
ומשירת העשבים
נעשה ניגון
של הלב.

כי תבואו אל הארץ

מילים: מן המקורות
לחן: עממי תימני

כִּי תָבֹאוּ אֶל הָאָרֶץ
וְנִטְעַתֶּם כָּל עֵץ תְּחִלָּה
וְנָתַן הָעֵץ פִּרְיוֹ
וְהָאָרֶץ יִבֹּלֶה.

עַתָּה לְנִטֵּעַ אֵילָנוֹת,
עַתָּה לְנִטֵּעַ אֵילָנוֹת,
עַתָּה לְנִטֵּעַ וְלִבְנוֹת.

וַיִּשְׁכַּתֶּם אִישׁ תַּחַת גִּפְנוֹ
וְתַחַת תְּאֲנָתוֹ,
וְהָיִיתֶם כְּעֵץ שָׁתוּל
עַל-פִּלְגִי-מָיִם

עַתָּה לְנִטֵּעַ אֵילָנוֹת,
עַתָּה לְנִטֵּעַ אֵילָנוֹת,
עַתָּה לְנִטֵּעַ וְלִבְנוֹת.

וּבְנִיתֶם חֲרֻבוֹת עוֹלָם
שְׁמָמוֹת תִּקְוָמֹו
וְחַיִּיתֶם עַל-אֲדָמְתְּכֶם
לְבֶטַח וְלַעוֹלָם.

עַתָּה לְנִטֵּעַ אֵילָנוֹת,
עַתָּה לְנִטֵּעַ אֵילָנוֹת,
עַתָּה לְנִטֵּעַ וְלִבְנוֹת.

עוד חוזר הניגון

מילים: נתן אלתרמן
לחן: נפתלי אלטר

עוד חוזר הניגון שזנחת לשווא
והדרך עודנה נפקחת לאורך
וענן בשמיו ואילן בגשמיו
מצפים עוד לך, עובר אורח

והרוח תקום ובטיסת נדנדות
יעברו הברקים מעליך
וכבשה ואיילת תהיינה עדות
שליטפת אותן והוספת ללכת

שידיך ריקות ועירך רחוקה
ולא פעם סגדת אפיים
לחורשה ירוקה ואישה
בצחוקה
וצמרת גשומת עפעפיים.

הרחבה

קק"ל, שעיקר עשייתה בתחום הייעור, המים והקרקע, היא הגוף הירוק הגדול במדינה התורם לאיכות הסביבה בישראל. קק"ל אחראית לכ- 1,500,000 דונם יער וחורש טבעי ברחבי ישראל. במסגרת מפעל הייעור שלה ניטעו למעלה מ-240 מיליון עצים על פני כ-920,000 דונם בכל רחבי המדינה. בזכות מפעל היעור של קק"ל, ישראל היא המדינה היחידה בעולם שבה יש היום יותר עצים משהיו בה בראשית המאה ה-20.

בנוסף, קק"ל אחראית לטיפול בכ-400,000 דונם חורש טבעי וכן אחראית לגידור והסדרה של כ-400,000 דונם אדמת מרעה. בעידן של תופעת ההתחממות הגלובלית, נטיעת עצים מקבעת את גז החממה העיקרי, דו-תחמוצת הפחמן, ולכן תורמת להקטנת ההתחממות העולמית. בנוסף לכך קק"ל מפתחת יערות קהילתיים ופארקים ביוספריים המשלבים ומאזנים בין השימוש של הקהילה הגרה סביב היערות והשטחים הפתוחים לבין השמירה על הטבע והסביבה. בתחומי פעילותה האחרים תורמת קק"ל לסביבה בישראל בפיתוח משק המים, בקידום סדר יום של פיתוח בר-קיימא, בהובלת נושא ניקיון השטחים הפתוחים, בפיתוח משאבי נופש פעיל ותיירות ביערות ובפארקים ועוד. תחת הכותרת "נגישות היא בטבע שלנו", קק"ל מפתחת ומטפחת ביערות ובפארקים שלה את הנגישות לאנשים עם מוגבלות באמצעות נטיעות ייחודיות, דרכים ושבילים מונגשים, מתקני משחק ייעודיים ומתקנים מיוחדים נוספים, חניונים ושולחנות פיקניק מותאמים, שירותים מונגשים ועוד.

שער שלישי

שורשי מולדת

מוזגים כוס שלישית: יין חצי לבן וחצי אדום

נרים כוס יין ורוד נרים כוס יין ורוד, לכבוד פריחת האביב וסיום העונה הקרה.

א מנחה:

בשער זה נברך את המולדת שלנו. נברך על פירות היצירה ונעסוק ביצירה הלאומית שלנו, ובאחריות שלנו על בניית הארץ, הסביבה והחברה בה. הננו מוכנים ומזומנים לקיים מצוות כוס יין שלישית מארבע כוסות סדר ט"ו בשבט.

כולם:

ברוך אתה ה' אלוהינו מלך העולם בורא פרי הגפן. אמן.

א ברכה על פירות עולם היצירה

פירות שקליפתם ועטיפתם נאכלת והגלעין נזרע, כמו זיתים, תמרים, משמשים, שיזפים. נוטלים תמר ומברכים:

אמר רבי דב-בר, המגיד ממזריטש זה שנאמר: "צדיק כתמר יפרח כארז בלבנון ישגה" ללמדך כי יש שני סוגים של צדיקים.

צדיקים המעורבים בדעת עם הבריות מלמדים אותם ומקרבים אותם אל התורה והמצוות. וצדיקים המתבודדים בד' אמות שלהם ויושבים על התורה ועל העבודה.

הראשונים הם כמו התמר - נושאים פירות, מזון מחיה לארץ ולדורים. ואחרונים הם כמו הארז, נעלים וגבוהים אבל עקרים מן הפירות.

כולם:

ברוך אתה ה' אלוהינו מלך העולם בורא פרי העץ. אמן.

.... בישראל המופרטת, הגלובלית ורבת הפערים, השמיטה היא סימן קריאה הכרחי. יש לנו, באמתחתנו הלאומית, תרופה מוכנה לשיקום הסולידריות הבין-אישית שהתרופפה. במובן זה, השמיטה היא מרכיב בחוסן הלאומי.

קשה שלא להתרשם מעמקות האידיאה, הנעה בזהירות בין הרצון לשמר את רכושו של האדם לרצון שלא לראות ברכוש חזות הכל. השמיטה היא קריאה לביצור בועה בזמן, שבה העשייה הכלכלית אמורה להגיע לרגיעה, שמטפחת חמלה, רחמים ואף שותפות בין כל החולקים את פני האדמה, כולל חיית השדה. בשנה השמינית המרוץ יימשך, מכיוון שהאנושות זקוקה לו, אך האידיאה וזיכרונה יחלחלו אל מחוץ לשנת השבתון, אל שש שנות הקדחתנות היצרנית.

תנוח, תחלק, תניח / אני שניא וידידיה שטרן

קריאה:

עייפה עייפה
האדמה עייפה
עמוסה בשדות קטיפה
שהרוח מעיפה
משתמטת מברכה
לשנה של מנוחה
ממני וממך

עייפה עייפה
האדמה עייפה
מנצלת לטיפה
שהשמש מרעיפה
נעזבת במבוכה
ובשדות זרים בוכה
כמוני וכמותך

חרדה מרעידה
מסתירה כל זעזוע
היא סיבה למריבה
ומקום אחסון קבוע
לכל עץ וכל נטוע
לכאב וגעגוע
לשבים אל האפר

עייפה עייפה
האדמה עייפה
היא נשאת חשופה
לכף רגל יחפה
לשמיים מחכה
שירו את השתיקה
שלי ושלך...

"שנת שמיטה" / לי גאון

הצעה לסדר

בזוגות/סביב השולחן/נציגים שישתפו

ממה עייפה האדמה והסביבה? ממה עייפים אנחנו?
איך ביכולתנו לסייע לשיקום האדמה והסביבה?
איזה פסק זמן ביכולתנו לתת לסביבה? ולעצמנו?

אין עם קונה אדמתו אלא על-ידי עצמו [...] זכותנו על הארץ, כוח קנייננו בה, הוא רק בעבודתנו שאנחנו עובדים את אדמתה. וגם זכותנו ההיסטורית על הארץ, זקוקה לאישור זה. הקשר הזה של השתתפותנו ביצירה עם אדמת הארץ ועם טבע הארץ, אשר אנחנו כאילו מחדשים את פני הארץ, והארץ כאילו מחדשת את את רוחנו - הוא קשר של קיימא, שאון קיים ממנו. אנחנו, שנעקרנו משרשנו, מוכרחים להכיר את הקרקע ולהכשיר את הקרקע, שאנחנו באים להיקלט בו, לדעת ולהבין את תנאי האקלים, שאנחנו באים לצמוח ולפרוח בו, ולעשות פרי. אנחנו, הקרועים מהטבע, אנחנו, ששכחנו כבר את טעמים של חיים טבעיים, - אנחנו מוכרחים, אם חפצי חיים אנחנו, לבקש יחס חדש אל הטבע, להתחיל חשבון חדש עמו.

א.ד. גורדון, האומה - בין האדם ובין הטבע

הרחבה

וּבִשְׁנָה הַשְּׂבִיעִית... שְׁנַת שְׁבֻתוֹן יִהְיֶה לָאָרֶץ. וְהָיְתָה שְׁבַת הָאָרֶץ לָכֶם לֶאֱכֹלָה - לָךְ, וְלַעֲבָדְךָ וְלַאֲמָתְךָ; וְלַשְׂכִּירְךָ, וְלַתּוֹשֶׁבְךָ, הַגֵּרִים עִמָּךְ. וּלְבִהְמֶתְךָ וּלְחִיָּה אֲשֶׁר בְּאֶרְצְךָ: תִּהְיֶה כָל-תְּבוּאָתָה לֶאֱכֹל" (ויקרא, כ"ה 5-7).

התורה דורשת אחת לשבע שנים מהאדם לשמוט את אחיזתו בנכסיו הגשמיים. עובדי השדה נדרשים לשבות מכל מלאכת האדמה, לעצור התערבות מלאכותית בהתפתחותם הטבעית של גידולי הארץ השונים, להשבית את הקרקע ולתת לה מנוחה. בו בזמן הם מצווים להנות מפרייה הטבעי, לפתוח את השדות ולהתיר לכל החפץ בכך, אדם וחיה, ליטול מהפירות ומהיבול, תוך איסור לסחור בפרי ולהרוויח ממנו במהלך שנה זו. בנוסף קיימת דרישה לשמיטת כספים וויתור ללווים על חובות (שמיטת חובות).

מצוות השמיטה עוסקת, בין יתר טעמיה החברתיים והרוחניים, ביחס שבין האדם לאדמה. הציווי להקפיד על מנוחת האדמה לאחר שנים של עיבוד חקלאי, מתייחס גם למתן אפשרות לשיקום המערכת האקולוגית, שיפור וטיוב האדמה ובראש ובראשונה ליחסי הכבוד שעל האדם לרכוש כלפי האדמה המקיימת אותו. כל אלה עולים בקנה אחד עם עקרונות הליבה של קק"ל, ובראשם ציונות אקולוגית ופיתוח בר קיימא, אשר קוראים לשמר את משאבי הטבע תוך התחשבות בצרכי האדם.

לשנת השמיטה, בדומה לימים אחרים שבהם היהודים שובתים מכל מלאכה (שבת, יום הכיפורים) יש משמעות מאזנת. אחרי שש שנים שבהן הארץ והאדם מתנהלים במרוץ אחר הישגים, תוצאות וממון, באה שנת השמיטה ומביאה עמה שינוי מוחלט - האטת מירוץ היום יום, הגברת העיסוק ברוח ובערכים, שחרור, עזרה לעניים והזדמנות לשוויון בין כל תושבי הארץ.

הדגש בט"ו בשבט הוא על סדר חברתי כלכלי - ביום זה אמור כל מי שיש לו גן לרדת אל גנו, לחשב את כל הפירות והרווחים שעשה במשך השנה ולהפריש את מה שהוא חייב להפריש לטובת כל אלו שאין להם גן לאכול ממנו.

כדברי הרש"ר הירש:

בשעת קציר ובציר, אדם סוקר את מה שהטבע עשה למענו, ואת מה שיביא לביתו ביגיע כפיו. באותה שעה יבטא בפיו את המילה הגאה והרת התוצאות: 'שלי'. ועתה, כל אזור באומה יודע - כל האומר 'שלי', חייב לדאוג גם לאחרים. במדינת ה' הדאגה לעני ולגר לא נמסרה לרגשות השתתפות בצער. היא זכות שה' נתן לעניים והיא חובה שה' הטיל על בעלי רכוש.

הרב שמשון רפאל הירש, פירוש לתורה, פרשת קדושים, ויקרא י"ט.

! מנחה:

בבסיס קיומה של שנת השמיטה, מעבר לערכים האקולוגיים של השמירה על הקרקע מניעת ניצול וזיהומה על ידי מתן מנוחה לארץ, עומדים ערכים חברתיים של שוויון וצדק חברתי. על פי הציווי התנ"כי, בשנת השמיטה צריך להיעשות צדק חברתי. בשנה זו אף אחד לא מעבד את הקרקע, וכאשר יש תנובת שדה ופרי, כולם מוזמנים לאכול, ולהנות מהתוצרת, לא רק העשירים בעלי הקרקעות אלה גם העניים ואלו שנמצאים בשולי החברה. כך למעשה מתקיימת חלוקה מחדש של תוצרת האדמה - אין מעמדות וכל הזכויות הקשורות ביבולים הופכות שוות. גם הציווי לשמיטת החובות הכרוך בשנת השמיטה מחזק באנשים מידות של חסד, רחמים ונתינה לזולת. במסגרת שמיטת החובות וההלוואות, מוותרים לכולם על חובותיהם ועל החזר הלוואות שנלקחו, כך כולם מתחילים מחדש. המטרה היא לאפשר לעניים לצאת ממעגל העוני מנקודת פתיחה שיויונית ויותר הוגנת.

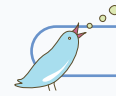
הצעה לסדר

בזוגות/סביב השולחן/נציגים שישתפו

"קראתי פעם בשם אידיאל שאין לו סוף. ובאמת חושב אני, כי הציונות לא תחדל מהיות אידיאל, גם לאחר שנשיג את ארצנו, ארץ-ישראל. כי בציונות, כפי שאני מבין אותה, יש לא רק השאיפה לרכוש כבוד-ארץ בטוחה במשפט בעד עמנו האמלל, כי אם גם השאיפה להשתלמות מוסרית ורוחנית".

בנימין זאב הרצל, תרגום: מיכל ברקוביץ. מתוך פרויקט בן יהודה.

שוחחו על מהו המעשה הציוני הנדרש היום?

אל בורות המים

מילים ולחן: נעמי שמר

מאהבתי
הלכתי אל בורות המים
בדרכי מדבר
בארץ לא זרועה
מאהבתי
שכחתי עיר ובית
ובעקבותיך -
בנהיה פרועה -

אל בורות המים, אל בורות
המים
אל המעין אשר פועם בהר
שם אהבתי תמצא עדין
מי מבוע
מי תהום
ומי נהר

רק אהבתי
נתנה לי צל בקיץ
ובסערת החול הנוראה
רק אהבתי
בנתה לי עיר ובית
היא חיי, והיא
מותי מדי שעה

אל בורות המים...

שם התאנה
ושם שתילי הזית
ופריחת הרימונים המופלאה
שם אהבתי
השיכורה ולא מין
את עיניה תעצום לאט לאט

אל בורות המים...

עוד לא תמו כל פלאיך

מילים: יורם טהרלב
לחן: רמי קליינשטיין

ארצנו הקטנטונת, ארצנו היפה
מולדת בלי כותונת, מולדת
יחפה
קבליני אל שיריך, כלה
יפהפייה
פתחי לי שעריך אבוא במ
אודה יא.

בצל עצי החורש, הרחק מאור
חמה
יחדיו נכה פה שורש אל לב
האדמה
אל מעיינות הזוהר, אל בארות
התום
מולדת ללא תואר וצועני יתום.

עוד לא תמו כל פלאיך
עוד הזמר לו שט
עוד לבי מכה עם ליל
ולוחש לו בלאט:
את לי את האחת
את לי את, אם ובת
את לי את המעט
המעט שנותר.

נביאה בבגדינו את ריח
הכפרים
בפעמון ליבנו יכו העדרים,
ישנה דממה רוגעת
וקרן אור יפה,
ולאורה נפסעה ברגל יחפה.

עוד לא תמו כל פלאיך...

חורשת האקליפטוס

מילים ולחן: נעמי שמר

כשאמא באה הנה יפה וצעירה,
אז אבא על גבעה בנה לה בית.
חלפו האביבים, חצי מאה עברה
ותלתלים הפכו שיבה בינתיים.

אבל על חוף ירדן כמו מאומה לא
קרה,
אותה הדומיה וגם אותה התפאורה:
חורשת האקליפטוס, הגשר, הסירה
ורוח המלוח על המים.

בשביל הנה יורדת עדת התינוקות,
הם בירדן ישכשכו רגליים
גדלו הילדים וכבר למדו לשחות
ובני הנעורים חותרים בשניים.

אבל על חוף ירדן...

מעבר לירדן רעמו התותחים
והשלום חזר בסוף הקיץ
וכל התינוקות היו לאנשים
ושוב על הגבעה הקימו בית

אבל על חוף ירדן...

הרחבה

לפני קום המדינה עסקה קק"ל בעיקר ברכישת קרקעות בארץ ישראל לשם יישוב יהודים בהן. בתחילת המאה ה-21 מרוכזת פעילות הקרן סביב פיתוח, השבחת והכשרת קרקעות לעיבוד ולהתיישבות, ובתחומים כגון סלילת דרכים, בניית סכרים וניקוז.

שנותיה הראשונות של המדינה פתחו פרק חדש של עשייה בתולדותיה של קרן קימת, שרבים רואים בו את שעתה היפה, אולי היפה ביותר. הבעיה הדחופה ביותר היתה הצורך לספק מקורות פרנסה לעולים הרבים שהגיעו לארץ. הקרן, לקראת יובל שנים להיווסדה, הציעה לעולים החדשים מקומות עבודה שהיו לא רק פתרון לשעה - אלא השקעה לדורות; לא רק פתרון לעולים עצמם, אלא מתנה יפה לאדמה. עוד מגע וקשר אליה. עוד העמקת שורשים בה. עוד גוונים של ירוק על פניה.

קק"ל פועלת לבניית הארץ, לפיתוחה. קק"ל מפעילה מגוון רחב של תכניות חינוך ערכיות ואיכותיות בפריפריה הגיאוגרפית והחברתית של ישראל, ומסייעת בקליטה חברתית של ילדי עולים, שנהנים משפע תכניות, פעילויות וסיוורים חווייתיים ומעשירים לאורך השנה.

שער רביעי

שורשים וכנפיים

מוזגים כוס רביעית- יין אדום

נרים כוס יין אדום, המסמל את להט השמש וסומק הקיץ.

מנחה:

בשער זה נגביה עוף ונביט קדימה לעבר העתיד. נברך על פירות עולם העשייה ונעסוק במעשים שלנו כיום וכיצד הם משפיעים וישפיעו על העולם והטבע שאנו משאירים לדורות הבאים. הננו מוכנים ומזומנים לקיים מצוות כוס יין רביעית מארבע כוסות סדר ט"ו בשבט.

כולם:

ברוך אתה ה' אלוהינו מלך העולם בורא פרי הגפן. אמן.

ברכה על פירות עולם העשייה - פירות שתוכם נאכל וקליפתם נזרקת, כמו רימונים, שקדים ואגוזים, תפוזים ופירות הדר.

מנחה:

עם ישראל נמשל לגל של אגוזים, מסוגל להיות יציב רק כאשר כל האגוזים נמצאים במקומם. אם שולפים אגוז אחד, הכל מתמוטט וקורס. על כן דרשו חכמים: "מה אגוז, אתה לוקח אחד מן הערימה וכולם מתדרדרים ומתגלגלים זה אחר זה, כך ישראל, לקח אחד מהם כולם מרגישים.

כולם:

ברוך אתה ה' אלוהינו מלך העולם בורא פרי העץ. אמן.

קריאה

... "יום אחד הלך [חוני המעגל] בדרך, ראה אדם אחד שנוטע חרוב. אמר לו: עד כמה שנים טוען [=נותן] פירות? אמר לו: עד שבעים שנה. אמר לו: האם פשוט לך שתחייה עוד שבעים שנה, שאתה נוטע את העץ ליהנות ממנו? אמר לו אותו אדם: עולם מלא חרובים מצאתי; כפי ששתלו לי אבותי, כך שותל אני גם כן לבני.

תלמוד בבלי, מסכת תענית דף כ"ג עמוד א, על פי תרגום שטיינזלץ

קריאה:

רבי אלעזר בן עזריה היה אומר:

הוא היה אומר, כל שחכמתו מרובה ממעשיו, למה הוא דומה, לאילן שענפיו מרובין ושרשיו מועטין, והרוח באה ועוקרתו והופכתו על פניו, שנאמר (ירמיה יז), והיה כערער בערבה ולא יראה כי יבוא טוב ושכן חררים במדבר ארץ מלחה ולא תשב. אבל כל שמעשיו מרובין מחכמתו, למה הוא דומה, לאילן שענפיו מועטין ושרשיו מרובין, שאפילו כל הרוחות שבעולם באות ונושבות בו אין מזיזין אותו ממקומו, שנאמר (שם), והיה כעץ שתול על מים ועל יובל ישלח שרשיו ולא יראה כי יבא חס, והיה עלהו רענן, ובשנת בצורת לא ידאג, ולא ימיש מעשות פרי.

משנה, מסכת אבות פרק ג' משנה יז.

קריאה:

אמר חזקיה: "גדול הוא השלום, שכל מצוות שבתורה כתוב בה: 'כי תראה', 'כי תפגע', 'כי יקרא', 'כי תבנה' - כשבאה המצווה לידך אתה זקוק לעשות. אבל השלום - מה כתוב בו? 'בקש שלום ורדפהו' - בקשהו במקומך, ורדפהו במקום אחר".

ערך: יהודה איזנברג, מסכת דרך ארץ זוטא, מתוך: אתר דעת ללימודי יהדות ורוח.

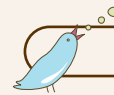
מנחה:

יסוד מרכזי בעולם הוא השלום, זוהי השאיפה המתמדת שלנו כנבראים, שלום בינינו לבין עצמנו, שלום בינינו לבין הטבע ושלום עם העמים והמדינות הסובבות אותנו. ננצל מעמד זה כדי לברך על השלום ונאחל שנמצא את הדרך להרבות בשלום עם העולם. שהחיינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה.

הצעה לסדר

בזוגות/סביב השולחן/נציגים שישתפו

בהגיענו אל סוף הסדר, עם הפנים קדימה, שתפו במעשים שאתם בוחרים לעשות היום בדאגה ומחשבה על הדורות הבאים.

רק תפילה אשא

מילים: יורם טהרלב
לחן: חנן יובל

ישנם ימים ללא מרגוע
בהם לא אמצא לי נחמה
ומוכרח אני לנגוע
בעשבים, באדמה
לפסוע באותה הדרך
בתוך פריחת הכרכומים
ולהיות כל כך אחר
ולפרוח ערב הגשמים.

רק תפילה אשא
הוי אלי, אלי
שהשמש תעבור עלי
ותראה לי שוב את משעולי
הוי אלי, אלי
רק תפילה אשא
כשהשמש תעבור עלי
ותיקח אותי אל המסע
תפילה אשא.

רק תפילה אשא...

ואם אשוב אל זאת הארץ
ואם אפסע שוב בדרכים
האם כקדם יכירוני
האנשים והפרחים.

רק תפילה אשא...

האם אמצא את כל היופי
את הבאר הנושנה
אשר היתה שם כשעזבתי

עוד נובעת כבראשונה.

רק תפילה אשא...
ושמור עלינו
תן שתתגשם אהבתנו
תן לנו ברכה האר פנינו
פתח ליבנו שתמיד נשיר לך.

לעולם - אמן
לכולם - אמן
חזק את רוח האדם
אמן

בתפילה - אמן
לשלום - אמן
כל הנשמה תהלל יה
אמן.

עושה שלום

מילים: מן התפילה
לחן: נורית הירש

עושה שלום במרומיו
הוא יעשה שלום עלינו
ועל כל עם ישראל
ואמרו, אמרו אמן.

יעשה שלום, יעשה שלום
שלום עלינו ועל כל ישראל
יעשה שלום, יעשה שלום
שלום עלינו ועל כל
ישראל.

לחיי העם הזה

מילים: חיים חפר
לחן: דובי זלצר

העם הזה המפולג כל השנה
כיצד הוא קם כשהוא מריח סכנה
איך מתעורר הוא מנורבגיה ועד צ'ילי
כי הוא יודע ש...
אם אין אני לי מי לי

אה...
לחיי העם הזה, העם הזה
העם הזה,
שכמה טוב שהוא כזה,
שהוא כזה!
לחיי העם הזה
שכמה טוב שהוא כזה!

העם הזה מתי נחלק הוא לעזרה
כשהוא רואה שיש אתגר או יש צרה
אין מפלגה אז, אין סיעה אז ואין סקטור
ומן היעד לא תזיז אותו בטרקטור!

אה...
לחיי העם הזה...

הרימו כוס ושתו נא בלי להתבייש
אל מול הנוער שעמד אל מול האש
לבני תימן, לבני אלג'יר, לבני הייקים -
לבני עקיבא ולבני הדיסקוטקים

אה..
לחיי העם הזה...

השיר הזה נכתב לפני עשרים שנה
כשעוד הכל היו תמימים פה במדינה
היום יאמרו תלך תספר לסבתא
והלוואי ויום יבוא נשיר זאת שוב בצוותא!

אה...
לחיי העם הזה...

הרחבה

קרן קימת לישראל (קק"ל) הוקמה בי"ט בטבת 1901. מאז ועד היום היא עוסקת בפיתוח אדמות בישראל, ייעור, שיקום נחלים, בניית מאגרי מים, שמירה על איכות הסביבה והנחלת ערכים של ציונות ואקולוגיה בישראל ומחוצה לה. בעשור האחרון הגבירה קק"ל את עשייתה למען המשך פיתוח הארץ, הייעור והסביבה במטרה לסייע בהשגת היעדים הלאומיים של מדינת ישראל. משאבים רבים הופנו לפריפריה לשם פיתוח תשתיות, הכשרת קרקע למגורים ולחקלאות ושיפור איכות החיים. כמו כן הושם דגש על חיזוק החינוך הבלתי-פורמלי, לקראת סיום העשור הובילה קק"ל את תכנית "ישראל 2040 - רילוקיישן ישראלי" שיעדה היה ליישב 1.5 מיליון תושבים חדשים בנגב ובגליל ולהפוך אותם למוקדי הייטק וטכנולוגיה מתקדמים ומובילים. כשפניה אל העשור ה-13 לפעילותה, קק"ל תמשיך לפעול לקידום מטרות שיצעידו את ישראל קדימה, ולתרום לשיפור איכות החיים של אזרחיה.

קרן קימת לישראל
K K L - J N F

כתיבה: עינב לוצטו וקרן חזן - המכלול

עריכה: עינט קרמר

עיצוב: עידית נבו

גרפיקה: צוות אי.אר דיזיין בע"מ

ארכיון הצילומים של קק"ל: יעקב רוזנר, י.קמינצקי, יצחק איזנשטרק, יוסף
שוויג, זאב וילנאי, זאב רדובן, קה"ס, אברהם מלבסקי, ג'ו מלקולם, דן שפנר

הפקה: שבועי
JEWISH NATURE

